

УПОВНОВАЖЕНИЙ Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298-70-33

**Віце-прем'єр-міністру з питань
європейської та євроатлантичної
інтеграції України - Міністру
юстиції України**

Ользі СТЕФАНІШИНІЙ

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини й громадянина.

На підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», під час виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, групою НПМ виявлені порушення прав людини у діяльності медичної частини № 99 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Запорізькій області (далі – медична частина).

Статтею 49 Конституції України визначено, що кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.

Статтею 6 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначено, що кожний громадянин України має право на охорону здоров'я.

Частиною 1 статті 8 Кримінально-виконавчого кодексу України серед основних прав засуджених визначено право на охорону здоров'я, гуманне ставлення до них, та на повагу їх людської гідності; засуджені не повинні підлягати жорстокому, нелюдському або такому, що принижує їх гідність, поводженню.

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що

принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження чи покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження чи покарання.

Усупереч наведеним вимогам законодавства під час планового відвідування 14.03.2025 медичної частини виявлені факти порушення прав людини, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо їх усунення, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності.

Відповідно до пунктів 2 та 3 глави III розділу II Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі, затвердженого спільним наказом Міністерства юстиції України та Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 15.08.2014 № 1348/5/572 (далі – Порядок), у проведенні профілактичного медичного огляду мають обов'язково брати участь лікар-терапевт (або лікар загальної практики – сімейний лікар), лікар-психіатр та лікар-стоматолог. Водночас через наявність вакантної посади лікаря загальної практики – сімейного лікаря у штатному розписі медичної частини, повноцінне проведення як первинного, так і профілактичного медичного огляду не забезпечується, що може негативно позначатися на рівні медичної допомоги, яка надається засудженим та ув'язненим особам. Зазначена ситуація не узгоджується з положеннями пункту 38 рекомендацій Європейського комітету з питань запобігання катуванням (далі – ЄКЗК) (CPT/Inf(93)12-part), згідно з якими медичне обслуговування в місцях несвободи має забезпечувати надання допомоги на рівні, не нижчому від того, який надається в цивільних закладах охорони здоров'я, з відповідним кадровим, технічним і матеріальним забезпеченням.

У порушення положень пункту 18.1 Європейських пенітенціарних правил, у палатах медичної частини спостерігається надмірна щільність розміщення ліжок, що не забезпечує належного особистого простору для засуджених осіб. Окрім цього, деякі постільні речі, матраци та подушки перебувають у незадовільному стані й потребують заміни. Зазначене матеріально-побутове забезпечення не відповідає вимогам частин першої та другої статті 115 Кримінально-виконавчого кодексу України, а також пункту 53 рекомендацій ЄКЗК (CPT/Inf(93)12-part).

У медичній документації відсутні підписані інформовані добровільні згоди на обстеження та лікування, що порушує вимоги наказу МОЗ від 14.02.2012 №110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я

незалежно від форми власності та підпорядкування» та не підтверджує ознайомлення пацієнта з інформацією про характер, мету, орієнтовну тривалість діагностично-лікувального процесу, про можливі несприятливі наслідки під час його проведення, необхідність дотримання визначеного лікарем режиму в процесі лікування, ймовірний перебіг захворювання та наслідки у разі відмови від лікування.

У медичній частині не організовано проведення замісної підтримувальної терапії осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів, що порушує їх право на отримання належної медичної допомоги. ЄКЗК у своїй доповіді до уряду України щодо проведеного візиту ЄКЗК в Україну з 16 по 27 жовтня 2023 року зауважив, що потрапляння до пенітенціарної установи є можливістю вирішити проблему, пов'язану з наркотиками, і тому важливо, щоб відповідна допомога була запропонована всім зацікавленим особам.

Під час огляду кабінету лікаря-стоматолога виявлені протерміновані лікарські засоби (Септанест з адреналіном (придатний до 09.2022) та антибактеріальна рідина для кореневих каналів «Gluko-Chex 2.0 %» (придатний до 04.2020). Відповідно до вимог статті 23 Закону України «Про лікарські засоби», неякісні лікарські засоби, включаючи ті, термін придатності яких закінчився, підлягають утилізації та знищенню.

У порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», у приміщенні медичної частини не створено умов доступності для маломобільних пацієнтів (відсутні пандуси, поручні, інші необхідні облаштування будівлі).

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до підпункту 2⁷ пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228, Міністерство юстиції України забезпечує контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та узятих під варту осіб;

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Міністерству юстиції України розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності медичної частини № 99 філії державної установи «Центру охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Запорізькій області, причин та умов, що їм сприяють, а також запобігання їх у подальшому.

2. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності та про результати розгляду подання у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення невиконання законних вимог Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: Звіт про результати відвідування медичної частини № 99 філії Державної установи «Центру охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Запорізькій області на 8 арк.

З повагою
Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Бульба Аліна 066 934 73 57

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з
прав людини
№7504.2/25/53 від 09.05.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 09.05.2025 17:34
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400